KEMIJÄRVEN KALATALOUSMAKSUN KÄYTTÖSUUNNITELMA V. 2027-2031

LUVAN HALTIJA Kemijoki Oy

PÄÄTÖKSET Pohjois-Suomen vesioikeuden päätös nro 47/91/1, 9.7.1991 ja Vyo päätös nro 96/1993, 25.5.1993.

Kemijoki Oy:n on vuosittain maksettava Lapin elinvoimakeskukselle (entinen ELY-keskus) Pohjois-Suomen vesioikeuden päätökseen nro 47/91/1 perustuvaa kalatalousmaksua vuosittain **127 822,82 euroa**. Summa sisältää vuosien aikana tulleet indeksikorotukset. Kalanhoitomaksuvaroja oli käytettävissä edellisvuosien säästöt huomioiden vuoden 2026 alussa yhteensä **247 963,45 euroa** (alv 0%). Vuoden 2027 tilanne tarkentuu vuoden 2026 jälkeen.

Kalatalousmaksu on käytettävä Kemijärven säännöstelyn vaikutusalueella kalakannan hoitoa tarkoittavien toimenpiteiden toteuttamiseen ja niiden tulosten tarkkailuun.

KUULEMINEN Kalatalousmaksun käyttösuunnitelmaa koskeva valmisteleva kokous on pidetty Kemijärvellä 15.10.2025 ja siitä tehty pöytäkirja on tämän päätöksen liitteenä. Kokouksessa päätettiin esittää, että 1. taimenen poikasten kanta muutetaan suunnitelmakauden aikana Juutualaisesta kannasta takaisin Keski-Suomalaiseen kantaan (Rautalampelainen), koski Juutualaisen kannan istutustulokset ovat hyvin heikkoja. 2. Muiden lajien vaihtokalana voidaan käyttää edelleen pyyntikokoista kirjolohta ja 3. Maksua voidaan käyttää myös muihin erikseen sovittaviin toimenpiteisiin.

Lisäksi kalatalousmaksun käyttösuunnitelmaluonnoksesta on kuultu 26.1.2026 kirjeitse asianosaisia vesialueen omistajia.

Lausuntoja annettiin yhteensä kaksi kappaletta:

Kemijärven osakaskunta huomauttaa, että sen osuus Kemijärven säännöstelyn vahinkoalueesta on 70 %, mutta muiden osakaskuntien kanssa on sovittu, että 50 % toimeenpanokustannuksista kohdistuu Kemijärven osakaskunnalle.

Osakaskunta esittää siian istutusosuuden kasvattamista sivuvesiin nykyisestä 40 %:ta noin 60 %:n, pääaltaan huonojen istutustulosten vuoksi ja on valmis luopumaan taimenen Juutuan kannan istuttamisesta ja

palaamaan Rautalammen kannan istutuksiin, aikaisempien vuosien hyvien kokemusten vuoksi.

Osakaskunta kannattaa myös osan taimenistutusten vaihtamista pyyntikokoiseen kirjoloheen ja varojen käyttämistä järvikohtaiseen hoitokalastukseen ja haittaa aiheuttavien vesikasvien poistoon istutusten vaihtoehtona.

Sivuvesien siikaistutusten istutuskustannukset ovat jääneet osakaskunnan omilla varoilla maksettaviksi. Osakaskunta katsoo, että kustannukset tulee jatkossa maksaa osana maksuvelvoitetta.

Lisäksi osakaskunta muistuttaa, että tarkkailun päätavoitteena on kerätä tietoa hoidon kohteena olevien kalakantojen tilasta ja hoitotuloksesta siten, että tarkkailutulosten perusteella voidaan antaa suosituksia Kemijärven ja sen padottujen sivuvesien kalahoidon ja kalastuksen kehittämiseksi. Tulosten perusteella tulisi pystyä antamaan suosituksia istutuskajeista ja kalojen istutuskoosta sekä arvioimaan näiden toimien vaikutuksia kalan saaliisiin ja järven virkistysarvoon.

Esimerkiksi istutetun ja siian luontaisen lisääntymisen välisten erojen tieto puuttuu edelleen.

Kemijärven säännöstelyn kalatalousmaksun käyttösuunnitelman toimeenpanoon vuosille 2027-2031 kohdistuu kokonaan uudet vaatimukset, joihin on varauduttava mahdollisesti tulevien pumppuvoimalahankkeiden vuoksi. Osakaskunta ei hyväksy maksuvelvoitevarojen käyttämistä pumppuvoimaloiden kalatalousselvityksiin.

Luusuan osakaskunta, osakaskunta on vuonna 2025 toteuttanut kalatalousmaksuvaroilla omalla kalustollaan hoitokalastusta ja vesikasvien niittoa.

Osakaskunta esittää, että näin voidaan jatkaa samassa laajuudessa myös tulevina vuosina erillisen suunnitelman muodossa, jonka osakaskunta laatii ja hyväksyy.

POIKASHANKINTOJEN JA TARKKAILUN KILPAILUTTAMINEN

Lapin elinvoimakeskus tulee kilpailuttamaan kalanpoikashankinnat ja tarkkailun yhteistyössä hankintayksikkönsä kanssa Claudia järjestelmässä. Kilpailutuksessa otetaan huomioon, että siianpoikasten istutuskustannukset sivuvesiin ovat mukana siianpoikasten tarjouksissa, eivätkä siten rasita osakaskuntia.

KALATALOUSMAKSUN VUOSITTAINEN KÄYTTÖSUUNNITELMA VUOSILLE 2027-2031.

Suunnitelma on kustannusten ja istutusten osalta suuntaa antava ja tarkentuu vuosittain pidettävissä yhteistyökokouksissa.

VUOSITTAISET KUSTANNUKSET (vuosimaksu)

Istutukset	yht.	n. 103 822,82 €
Hoitokalastukset/vesikasvien niitto ym.	yht.	n. 10 000,00 €
Tarkkailukustannukset	yht.	n. 14 000,00 €
Yhteensä	**yht.**	**127 822,82 €**

Lisäksi vuoden 2025 jälkeen on ollut käytettävissä ylijäämäsaldoa 120 140,63 euroa (ylijäämä vähenee vuoden 2026 jälkeen), jota on käytetty niitto ja hoitokalastuksiin sekä kirjolohi istutuksiin. Lupapäätös mahdollistaa myös muut toimenpiteet, kuin kalanpoikasistutukset. Tällaisista toimenpiteistä on esitettävä erillinen suunnitelma elinvoimakeskukselle, joka harkitsee niiden toteuttamisen tapauskohtaisesti. Jos muita toimenpiteitä ei ole esittää, niin silloin säästyneet varat käytetään istutuksiin.

1. ISTUTUKSET

Keski-Suomalaista tai vastaavaa saatavilla olevaa kantaa järvitaimen 2-vuotias – 3-vuotias. keskipituus vähintään 25 cm, istutettava määrä on noin 3 000-5 000 kpl/v. Istukkaat ovat rasvaeväleikattuja.

Keski-Suomalaista tai vastaavaa saatavilla olevaa kantaa oleva järvitaimen 1-kes. vähintään 6,5 cm istutusmäärä on noin 5 000 kpl:ta/v. Istutukset tehdään Kemijärveen laskeviin kunnostettuihin sivujokiin. Istukkaat ovat rasvaeväleikattuja.

Luirojoen kantaa oleva vaellussiika 1-kes. (keskipituus väh.10 cm) istutettava määrä on noin 60 000 kpl/v. Vaellussiikaistutukset tehdään pääasiassa Kemijärven pääaltaaseen.

Koitajoen kantaa oleva planktonsiika 1-kes. (keskipituus väh. 10 cm) istutettava määrä on noin 20 000 kpl/v. Planktonsiikaistutukset tehdään pääasiassa velvoitehoitoalueen sivuvesiin. Sivuvesiin voidaan käyttää myös muuta kantaa.

Ivalojoen kantaa oleva pohjasiika 1-kes. noin 15 000 – 20 000 (keskipituus väh.10 cm) istutuksia tehdään tarvittaessa erikseen sovittavalla tavalla.

Kemijoen kantaa oleva harjus 1-kes. (keskipituus väh.9 cm) istutettava määrä on noin 5 000 – 7 000 kpl/v.

Pyyntikokoinen kirjolohi, istutusmäärä noin 6 000- 10 000 kg. Kirjolohet hankitaan tarjouskilpailun perusteella. Kirjolohien hankintaan voidaan käyttää myös aikaisemmilta vuosilta säästyneitä varoja, jolloin istutusmäärä on lähempänä 10 000 kiloa.

Istutusten tarkemmat määrät ja lajisuhteet sovitaan osakaskuntien kanssa vuosittain pidettävässä velvoitehoitokokouksessa ja ne voivat poiketa edellä esitetyistä määristä ja lajeista tai kannoista velvoiterahan puitteissa.

2. KALATALOUSTARKKAILU

Kalataloustarkkailusta teetetään erillinen suunnitelma joka kilpailutetaan.

Kalataloustarkkailulla selvitetään kalakannan hoitoa varten tehtyjen istutusten ja mahdollisten muiden hoitotoimenpiteiden tuloksellisuutta. Tarkkailua toteutetaan erillisen tarkkailusuunnitelman mukaisesti.

Tulevalla viisivuotisjaksolla kiinnitetään huomiota erityisesti istutusten tuloksellisuuden tarkkailuun.

Suunnitelmajakson aikana voidaan tarpeen mukaan teettää muitakin erillisselvityksiä istutusten tuloksellisuuden seuraamiseksi.

3. MUUT TOIMENPITEET

Kalatalousmaksuvaroja voidaan käyttää velvoitehoitoalueella tapahtuviin hoitokalastuksiin ja vesikasvien niittoihin, ym. toimenpiteisiin lupaehtojen puitteissa ja elinvoimakeskuksen hyväksymällä tavalla ja tilauksesta. Muut toimenpiteet edellyttävät osakaskunnilta erillisen suunnitelman laatimista ja sitoutumista asiaan. Mahdollisista hoitokalastuksista, niitoista ym. toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset katetaan ensisijaisesti aikaisempien

vuosien säästöillä. Mutta jos niitä ei ole, niin ne vähentävät vastaavasti suunnitelman mukaisia istutusmääriä.

Lisäksi maksua voidaan käyttää myös muihin erikseen sovittaviin toimenpiteisiin.

PERUSTELUT

Kalatalousmaksun käyttösuunnitelma on lupapäätöksen ja ottaa huomioon Yli-Kemijoen kalatalousalueen kalanhoidon käyttösuunnitelman. Suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä on ennalta arvioiden saavutettavissa paras mahdollinen kalastonhoito- ja seurantatulos.

Kemijärven lupaehtojen mukainen säännöstelyväli on noin seitsemän metriä ja se aiheuttaa kalanhoidolle isoja haasteita. Kalataloustarkkailuista saatujen tulosten perusteella Kemijärven taimensaaliit ovat olleet erittäin huonoja, vaikka istutusmäärät ovat olleet välillä hyvinkin korkealla tasolla.

Viime vuosina on kokeiltu Juutuan kantaa olevia taimenistukkaita, mutta parempaan takaisinsaantiin niillä ei ole ollut vaikutusta. Samaa heikkoa tulosta ko. kannalla on saatu myös mm. Suolijärvien istutuksista. Näyttää siltä, ettei Juutuan kantaa oleva taimenistukas pääasiassa sovellu Keski-Lapin järvialueille, sen pohjoisen taustansa vuoksi.

Tämän takia on perusteltua vaihtaa taimenistutusten kanta Keski-Suomalaiseen, joka on aikaisemmin antanut kuitenkin kohtalaista tulosta.

Myös siian istutustulokset ovat olleet kohtalaisen heikkoja ja siian verkkokalastus on vähentynyt, mutta ihan viimeaikaiset tiedot ammattikalastajilta kertovat, että siikasaaliit ovat lisääntyneet.

Kemijärvessä on erittäin vahva haukikanta ja se heikentää istutuksista saatavaa tuottoa.

Pyyntikokoista kirjolohta on käytetty Kemijärven maksuvelvoitehoidossa yli 10-vuotta erittäin hyvin tuloksin. Osakaskunnat näkevät, että istutuksille on jatkossakin perusteet. Kirjolohi istutuksia on tehty Pöyliöjärveen ja säännöstelyn vaikutusalueella oleviin sivuvesiin. Esimerkiksi Kemijärven osakaskunta on saanut merkittävää lupatuloa kirjolohi istutusten ansiosta.

Tarkkailusta saadun tiedon mukaan kirjolohien takaisinsaanti on korkealla tasolla ja siksi on perusteltua jatkaa pyyntikokoisten kirjolohien istuttamista.

Tätä kehitystä tukee myös yleinen trendi, että verkkopyynnin suosio on vähenemässä ja vapapyynnin lisääntymässä.

Kalatalousmaksuvarojen käyttäminen hoitokalastuksiin ja vesikasvien niittoon on perusteltua, koska se parantaa veden laatua ja lisää kalastusmahdollisuuksia ja sitä kautta auttaa parantamaan istutusten tuloksellisuutta.

Kalataloustarkkailusta teetetään erillinen suunnitelma, jolla voidaan parhaiten vastata istutusten tuloksellisuuden seurantaan.

KÄYTTÖSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN

Käyttösuunnitelmaa voidaan muuttaa kesken sen voimassaoloajan Lapin elinvoimakeskuksen hyväksymällä tavalla. Merkittävistä suunnitelman muutoksista kuullaan erikseen vesialueen omistajia.

ISTUTUSTEN VASTAANOTTO

Tarkat istutusajankohdat ja paikat ilmoitetaan istuttajan toimesta osakaskunnille ja elinvoimakeskukselle hyvissä ajoin ennen istutustapahtumaa. Osakaskunnan edustaja vastaanottaa istutuksen ja allekirjoittaa asianmukaisesti täytetyn istutuspöytäkirjan.

RAPORTOINTI JA VELVOITEHOITOKOKOUS

Elinvoimakeskus laatii vuosittain toteutuneista kustannuksista raportin, joka käsitellään kevään velvoitehoitokokouksessa ja se tulee kokouspöytäkirjan liitteenä tiedoksi asianosaisille. Toteutuneista istutuksista ja tarkkailusta raportin laatii niiden toteuttaja.

Kaikista kalojen istutuksista laaditaan istutuspöytäkirjat, jotka viedään istuttajan toimesta sähköiseen istutusrekisteriin.

Vuosittain pyritään pitämään Kemijärvellä velvoitehoitoa käsittelevä kokous, jossa keskustellaan velvoitehoidon toteutumisesta ja tarkennetaan istutus- ja tarkkailusuunnitelmia.

VOIMAANTULO

Tämä päätös on voimassa vuodet 2027-2031 tai niin kauan, kunnes uusi suunnitelma astuu voimaan.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös on lähetetty hakijalle ja lausunnon antaneille asianosaisille tiedoksi. Päätös on nähtävänä elinvoimakeskuksen internet-sivustolla

(www.elinvoimakeskus.fi -> Lappi -> Ajankohtaista -> Kuulutukset. Päätös on nähtävillä 18.12.2026 asti. Päätös kuulutetaan myös Kemijärven kaupungissa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Vesilaki (587/2011) 3 luku 15 §,11 luku 22§,15 luku 1§ ja Hallintolaki 34 § 49 §, 62 §.

MUUTOKSEN HAKU

Elinkeinovoimakeskuksen kalatalousviranomaisen kalataloustarkkailusuunnitelman, kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen ja näiden käsittelystä perittäviin suoritemaksuihin saa hakea oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta.

Oikaisuvaatimusaika Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaanti päivästä sitä määräaikaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään.

Oikaisuvaatimusaika päättyy 18.12.2026.

Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä olevassa oikaisuvaatimusosoituksessa.

LISÄTIEDOT

Tästä päätöksestä saa lisätietoja kalatalousasiantuntija Kare Koivistolta, puhelin 0400-211898 tai sähköpostitse kare.koivisto@elinvoimakeskus.fi

Ratkaisijan nimi Jari Leskinen

Esittelijän nimi Kare Koivisto

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä

asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt kalatalousasiantuntija Kare Koivisto ja ratkaissut johtava kalatalousasiantuntija Jari Leskinen.

Liitteet Oikaisuvaatimusosoitus

Tiedoksi Kemijoki Oy
Yli-Kemin kalastusalue
Kemijärven osakaskunta
Luusuan osakaskunta

Tämä asiakirja LAP/857/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAP/857/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koivisto Kare 11.11.2026 15:01

Ratkaisija Leskinen Jari P 11.11.2026 13:31